

وضعیت غیرمسلمانان در حکومت امام مهدی عج

حسن یزدانی کریمی

سخن ناشر

افتتاح هر گفت‌وگو در حوزه فرهنگ مهدوی و برافراشته شدن دولت کریمه حضرت صاحب‌الزمان علیه السلام سؤالات بسیاری درباره کیفیت تحقق این امر عظیم، سرانجام آن و موقعیت پیروان ادیان مختلف در آن دولت عدل مهدوی را متبادر به ذهن می‌سازد.

آنچه مسلم است استقرار آن دولت حقه بر رکن عدالت و آکنده از شفقت و رحمت درباره مستضعفان محروم و مظلوم است و با مرتفع شدن موانع، حاکمیت مؤنانه امام معصوم و منصوب از سوی حضرت حق، همه درهای گشایش و برخورداری و برکت را بر جمیع رعایا خواهد گشود.

در پاسخ به سؤال از چگونگی وضعیت غیرمسلمانان، اعم از پیروان ادیان توحیدی (مسیحی، یهودی و...) و سایرین، مجال انتشار اثر حاضر که حاصل رساله دانشگاهی جناب آقای حسن یزدانی کربزی است، فراهم آمد. مؤسسه فرهنگی هنری موعود عصر علیه السلام، پس از اعلام آمادگی برای نشر رساله‌ها - در حوزه فرهنگ مهدوی - این اثر را برگزید و پس از انجام پاره‌ای ویرایش مهیای طبع نمود.

بی‌شک این رساله آخرین رساله و فصل‌الخطاب در این موضوع خاص

نخواهد بود و شاید مقدمه‌ای برای ارائه آثاری کامل‌تر از این باشد.
تلاش نویسنده محترم را ارج نهاده و اثر را فراروی مخاطبان عزیز قرار
می‌دهیم. امید که مقبول طبع صاحب اصلی قلم، امام عصر، ارواحنا له
الفداء، واقع شود. ان شاءالله.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
مقدمه.....	۱۵
فصل اول: کلیات.....	۲۱
تعریف لغوی اسلام.....	۲۳
تعریف اصطلاحی اسلام.....	۲۴
اقسام غیرمسلمانان.....	۲۶
تقسیم ابتدایی غیرمسلمانان در دو گروه کلی.....	۲۷
تقسیم جزئی غیرمسلمانان در شش گروه.....	۲۸
مبانی حکومت امام مهدی علیه السلام	۳۳
۱. یکتاپرستی.....	۳۳
۲. حاکمیت اسلام.....	۳۵
۳. عدالت خواهی.....	۳۷
۴. حق مداری.....	۳۹
۵. خاتمیت اسلام و جهان شمولی آن.....	۴۰
۶. تشکیل حکومت.....	۴۲
۷. حکومت ولایت مدار.....	۴۴

۸. حکومت نهایی توسط امام معصوم علیه السلام ۴۵
- کرامت انسانی در حکومت امام مهدی علیه السلام ۴۸
- مصادیق کرامت انسانی در حکومت امام مهدی علیه السلام ۵۴
۱. اجرای کامل مساوات و برابری ۵۴
۲. تعالی اخلاقی انسان در عصر ظهور ۵۸
۳. آزادی و امنیت نماد کرامت انسانی ۶۷
- فصل دوم: همانندی و تفاوت‌ها در سیره امام مهدی علیه السلام ۷۵
- با سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام ۷۵
- سیره‌شناسی حضرت مهدی علیه السلام در دولت کریمه ۷۷
- سیره در لغت و اصطلاح ۷۷
- سنت در لغت و اصطلاح ۷۸
- تقسیم‌بندی روایات سیره ۷۸
۱. دسته‌ای از روایات، سیره حضرت را همان سیره پیامبر صلی الله علیه و آله می‌داند ۷۸
۲. دسته‌ای از روایات که سنت حضرت را سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله معرفی می‌کند ۹۱
۳. دسته‌ای از روایات سیره امام مهدی علیه السلام را غیر از سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام معرفی می‌کند ۹۹
۴. دسته‌ای از روایات، سیره امام مهدی علیه السلام را همان سیره پیامبر صلی الله علیه و آله معرفی می‌کند ۱۱۳
- فصل سوم: بررسی وضعیت غیرمسلمانان در حکومت امام مهدی علیه السلام ۱۱۹
- غیرمسلمانان در حکومت امام مهدی علیه السلام ۱۲۱
- شواهد و قرائن اسلام آوردن بیشتر غیرمسلمانان ۱۲۴
۱. گرایش عمومی و رضایت بشر به حق و عدالت ۱۲۴

۲	۱۲۵	۲. رسانه‌های ارتباط جمعی و دعوت همگانی به اسلام.....
۳	۱۲۶	۳. روش‌های تربیتی امام مهدی (عج).....
۴	۱۲۸	۴. ویژگی‌های امام مهدی (عج).....
۵	۱۲۹	۵. نزول حضرت عیسی بن مریم (علیه السلام).....
۶	۱۳۲	۶. نارضایتی از وضع موجود و نرمش در برابر امام مهدی (عج).....
۷	۱۳۴	۷. حکومت آرمانی کوفه.....
۸	۱۳۵	۸. اقتدار حکومت امام مهدی (عج).....
۹	۱۳۸	۹. مرده به ظهور مهدی (عج) در تورات و انجیل حقیقی.....
۱۰	۱۴۰	۱۰. معجزات امام مهدی (عج).....
۱۱	۱۴۱	۱۱. ویژگی‌های دین اسلام و کتاب آسمانی قرآن.....
فصل چهارم: بررسی وضعیت حقوق اهل کتاب در حکومت امام مهدی (عج).....	۱۶۳	
غیرمسلمانان در حکومت مهدوی.....	۱۶۵	
مصادیق اهل کتاب چه کسانی هستند؟.....	۱۶۷	
اهل کتاب.....	۱۶۷	
ادله وجود اهل کتاب در حکومت امام مهدی (عج).....	۱۶۸	
حقوق اهل کتاب در حکومت امام مهدی (عج).....	۱۸۱	
حقوق طبیعی اهل کتاب.....	۱۸۳	
نتایج و جمع‌بندی.....	۱۹۹	
پیشنهادهای.....	۲۰۵	
فهرست منابع.....	۲۰۷	

پیشگفتار

موضوع برخورد حکومت اسلامی با غیرمسلمانان از صدر اسلام تا به حال مطرح بوده است و در عصر حکومت امام زمان علیه السلام اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

اندیشمندان و فقهای بزرگ اسلام، براساس آیات و روایات درباره غیرمسلمانان و احکام آنان در طول حیات اسلام، مطالب فراوانی را مطرح کرده و ضمن تقسیم‌بندی، احکام و مسائل خاص هر کدام از آنان را نیز مورد بحث و بررسی قرار داده‌اند.

تقسیم غیرمسلمانان

در یک نگاه می‌توان غیرمسلمانان را به دو گروه کلی تقسیم کرد.

۱. اهل کتاب که اساس و عمده مطالب رساله در این تقسیم‌بندی جای

می‌گیرد؛

۲. غیر اهل کتاب (غیر مسلمانانی که پیرو یکی از ادیان یهود، مسیحیت

یا زرتشت نباشند)؛

فقها و دانشمندان اسلامی درباره مشخص کردن مصداق‌های اهل کتاب

اختلاف نظر دارند و آنان معتقدند که اهل کتاب شامل یهود و نصارا می‌شود و این یک امر مسلم است؛ ولی نکته مورد اختلاف این می‌باشد که آیا اهل کتاب علاوه بر یهود و نصارا شامل زرتشتیان نیز می‌شود یا خیر؟

اقوال فقها درباره اهل کتاب

علامه حلی می‌گوید:

... اهل کتاب یهود و نصارا هستند... و کسانی که شبهه وجود کتابی برایشان هست؛ یعنی مجوس.^۱

شیخ طوسی می‌گوید:

اهل کتاب و آنان، یهودیان و مسیحیان هستند... [و گروه دیگر] کسانی که شبهه کتابی بودن دارند و آنان زرتشتیان هستند و ایشان، همان احکام اهل کتاب را دارند.^۲

علامه طباطبایی بیان می‌کند:

از آیات بسیاری برمی‌آید که منظور از اهل کتاب، یهود و نصارا هستند و آیه شریفه: «إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِّينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا...»^۳ دلالت یا حداقل اشعار دارد بر اینکه مجوسی‌ان نیز اهل کتابند.^۴

در مقابل، برخی از فقهای اسلامی، مجوسی‌ان (زرتشتیان) را جزو اهل کتاب به حساب نمی‌آورند.

سید محمد صدر می‌گوید:

۱. حلی، حسن بن یوسف، «تذکره الفقهاء»، ج ۹، ص ۴۶.

۲. طوسی، محمد بن حسن، «المبسوط»، ج ۲، ص ۹.

۳. سوره حج (۲۲)، آیه ۱۷.

۴. موسوی همدانی، سید محمد باقر، «ترجمه المیزان»، ج ۹، ص ۳۱۶.

این احتمال که مجوس واقعاً پیامبر و کتابی داشته، ولی نسل‌های بعدی عقاید و کتابشان را تحریف کرده‌اند و بنابراین فی‌الجمله از اهل کتاب باشند، دلیلی ندارد.^۱

مسلم در فقه شیعه این است که در بحث جهاد، یهود و نصارا و مجوس یک حکم دارند و غیرمسلمانان دیگر، حکمی دیگر. علامه حلی می‌گوید:

کفار سه دسته‌اند: اهل کتاب که یهود و نصارا هستند و «تورات» و «انجیل» متعلق به آنان است. از این دو گروه، جز اسلام یا جزیه پذیرفته نمی‌شود و همچنین کسانی که شبهه وجود کتابی برایشان هست - مجوس - که در گذشته تاریخ، پیامبر و کتاب داشته‌اند؛ ولی پیامبر خود را کشته‌اند و کتاب خود را آتش زده‌اند. این گروه نیز بالاجماع اگر مسلمان شوند، حکم «اهل ذمه» را دارند؛ ولی اگر اسلام نیاورند، از آنها درخواست جزیه می‌شود. پس اگر جزیه پرداختند، به آنها تعرض نمی‌شود و به دین خود باقی می‌مانند؛ ولی اگر جزیه نپردازند، کشته می‌شوند.^۲

صاحب کتاب «جواهر» می‌گوید:

از کسانی که بر دینشان باقی می‌مانند؛ یعنی یهود با مذاهب مختلفش و همچنین نصارا و مجوسیان که شبهه وجود کتابی برایشان هست، جزیه گرفته می‌شود و من در این حکم، به نظریه مخالفی برخورد نکردم؛ جز آنچه از ظاهر «عُمانی»^۳ حکایت شده که او مجوس را به بت‌پرستان و کسانی که تنها از آنها اسلام پذیرفته می‌شود، ملحق کرده است؛ لیکن

۱. صدر، سید محمد، «ماوراء فقه»، ج ۱، ص ۱۷۰.

۲. حلی، حسن بن یوسف، «تذکره الفقهاء»، ج ۹، ص ۴۶.

۳. ابن ابی عقیل عُمانی از متکلمان امامی مذهب و صاحب کتاب «التمسک بحیل آل الرسول ﷺ» است.

هم قبل از ایشان و هم بعد از ایشان، اجماع به دو قسم آن بر این مسئله (تخیر مجوس میان اسلام و جزیه) منعقد و روایات فراوانی برخلاف نظر ایشان وارد شده است... به هر تقدیر، از یهود و نصارا و مجوس، جزیه پذیرفته می‌شود و از غیر این سه گروه، جز اسلام پذیرفته نمی‌شود و اصحاب فقهای شیعه بر این مسئله اجماع دارند.^۱

با توجه به کلام فقها، اطلاق واژه «اهل کتاب»، شامل یهود و نصارا و مجوس می‌شود؛ هرچند این اطلاق درباره مجوس به نحو مجاز باشد. آنچه برای ما، در این بحث اهمیت دارد، اشتراک مجوس با یهود و نصارا در این حکم فقهی است.

درمقابل اهل کتاب، کسانی هستند که پیرو هیچیک از این ادیان سه گانه نیستند؛ مانند بت پرستان که از این افراد تنها چیزی که پذیرفته می‌شود، اسلام است و تحت هیچ شرایطی از آنان جزیه قبول نمی‌شود و این مطلبی است که تمام علمای شیعه به آن معتقدند.^۲

۱. نجفی، محمدحسن. «جواهر الکلام»، ج ۲۱، ص ۲۲۸.

۲. حلی، حسن بن یوسف، «تذکره الفقهاء»، ج ۹، ص ۴۶.